

MATURITA 2025

EXTERNÁ ČASŤ

SLOVENSKÝ JAZYK A LITERATÚRA

**NEOTVÁRAJTE, POČKAJTE NA POKYN!
PREČÍTAJTE SI NAJPRV POKYNY K TESTU!**

- Test obsahuje **64 úloh**.
- Na vypracovanie testu budete mať **100 minút**.
- Pri riešení úloh budete striedavo používať dva druhy odpoveďových hárkov:
  - Do odpoveďového hárka č. 1 označeného piktogramom budete zaznamenávať riešenia úloh s výberom odpovede. Pri týchto úlohách vyberte správnu odpoveď spomedzi štyroch ponúkaných možností, z ktorých je vždy správna iba jedna.
  - Do odpoveďového hárka č. 2 označeného piktogramom budete zaznamenávať riešenia úloh s krátkou odpovedou. Pri týchto úlohách správnu odpoveď napíšte do príslušného riadka odpoveďového hárka. Krátku odpoveď tvorí jedno slovo alebo niekoľko slov.
- Pri práci smiete používať iba pero s čierrou alebo modrou náplňou. Nesmiete používať zošity, slovníky, učebnice ani inú literatúru.
- **Podrobnejšie pokyny na vyplňovanie odpoveďového hárka sú na poslednej strane testu. Prečítajte si ich.**

Želáme vám veľa úspechov!

Začnite pracovať, až keď dostanete pokyn!

Ukážka 1**Z webovej poradne**

(upravené)

Bežecký alebo behací? – Technické zariadenie, ktoré sa používa na behanie vo fitnescentrách, sa správne nazýva behací pás alebo bežecký pás?

Z jazykového hľadiska sú správne pomenovania bežiaci pás a bežecký pás. Spojenie behací pás neodporúčame používať, lebo v slovenčine sa význam „určený na behanie“ vyjadruje ustálene prídavným menom bežecký, napr. bežecká trať, bežecká dráha, bežecká trasa, bežecký okruh, bežecký areál. Pomenovanie bežiaci pás sa ustálene používa ako technický termín vo všeobecnejšom význame „zariadenie na plynulú dopravu, dopravný pás“ (porov. heslá bežiaci a pás v slovníkoch na slovnik.juls.savba.sk a v Kultúre slova, 2021, roč. 55, č. 1, s. 61). Označenie bežiaci pás možno použiť aj v súvislosti s prístrojom slúžiacim na behanie (v interiéri), lebo pás vykonáva rovnaký pohyb ako dopravníkový pás, teda pomenovanie je motivované činnosťou, ktorú vykonáva. Slovné spojenie možno prípadne spresniť prídavným menom tréningový, t. j. tréningový bežiaci pás. Správny je aj názov bežecký pás, ktorý sa v súčasnej jazykovej praxi používa častejšie. Pri tomto pomenovaní sme sa stretli s námiestkami, že bežecký pás sa nepoužíva iba na behanie, ale aj na chôdzku, takže je jeho pomenovanie nepresné. Myslíme si však, že výraz bežecký pás dostatočne plní identifikačnú a komunikačnú funkciu pomenovania tréningového stroja. Keď treba zdôrazniť, že pohyblivý pás je určený na beh aj na chôdzku, môže sa použiť pomenovanie bežecký a chodecký pás. Dodávame, že v súčasnosti sa na internete ponúkajú aj špeciálne bežiacie pásy pre chodcov so zodpovedajúcim názvom chodecký pás.

01 Ktoré pomenovania interiérového zariadenia určeného na beh sú na základe ukážky 1 najvhodnejšie?

- (A) bežecký pás a bežiaci pás
- (B) tréningový pás a behací pás
- (C) bežiaci pás a tréningový pás
- (D) chodecký pás a behací pás

02 Webová poradňa sa v odpovedi v ukážke 1

- (A) odvoláva na tradičný jazykovedný časopis.
- (B) vyjadruje iba k používaniu dvojslovných spojení.
- (C) stavia zamietavo k používaniu ustálených výrazov.
- (D) vyhýba priponiekam používateľov jazyka.

03 Ukážka 1 sa týka predovšetkým

- (A) štylistiky.
- (B) morfológie.
- (C) syntaxe.
- (D) lexikológie.

04 Ktoré znaky jazykového štýlu nájdeme v ukážke 1?

- (A) verejnosť, dialogickosť, variabilnosť
- (B) variabilnosť, súkromnosť, dialogickosť
- (C) verejnosť, monologickosť, presnosť
- (D) presnosť, monologickosť, súkromnosť

05 Slovo *všeobecnejší* predstavuje druhý stupeň

- (A) pravidelného stupňovania prísloviek.
- (B) pravidelného stupňovania prídavných mien.
- (C) nepravidelného stupňovania prísloviek.
- (D) nepravidelného stupňovania prídavných mien.

06 Vypíšte z nasledujúcej vety to slovo, v ktorom v prúde reči dochádza k znelostnej asimilácii/spodobovaniu.

Výraz bežecký pás dostatočne plní identifikačnú a komunikačnú funkciu pomenovania tréningového stroja.

07 Napíšte slovo *chôdza* v tvare genitívu singuláru.

08 Doplňte správny **jednoslovny** jazykovedný termín do nasledujúcej vety.

Podľa vzájomného vzťahu medzi ich významami slovesá *bežať* a *utekať* sú [ ] .

Ukážka 2

Haiku

Text A

Jack Kerouac – Americké haiku

*V mojej lekárničke
zimná mucha
umrela na starobu*

Text C

Ján Štrasser – Slovenské haiku

*U nás doma po našom:
Haiku, haiečku,
haiku zelený...*

Text B

Jack Kerouac – Haiku

*Včela!
Čo na mňa zízaš?
Ved' ja nie som kvet!*

Text D

Ján Štrasser – [redacted] haiku

*Po nás potopa?
To by sa nám hodilo,
je však pred nami.*

09 Ktorý spoločný prvok majú texty A a D v ukážke 2?

- (A) Básnickú otázku.
- (B) Prekvapivý posledný verš.
- (C) Sylabický verš.
- (D) Rovnakú stopovú organizáciu.

10 Z ukážky 2 vyplýva, že haiku je

- (A) satirická rýmovaná báseň.
- (B) baladická báseň.
- (C) báseň v próze.
- (D) krátka lyrická báseň.

11 Klasická japonská báseň haiku sa skladá z troch veršov s počtami slabík 5 – 7 – 5.
Ktorý text z ukážky 2 túto požiadavku splňa?

- (A) Haiku v texte A
- (B) Haiku v texte B
- (C) Haiku v texte C
- (D) Haiku v texte D

12 Ktorá charakteristika platí pre text B?

- (A) Dodržiava sa v ňom rytmicko-syntaktický paralelizmus.
- (B) Využíva sa v ňom technika prúdu autorovho vedomia.
- (C) Jeho kompozičným prvkom je nespoľahlivosť v rozprávaní.
- (D) Jeho najvýraznejším znakom je opakujúci sa veršový presah.

13 Celý názov textu D je

- (A) *Skeptické haiku.*
- (B) *Idealistické haiku.*
- (C) *Optimistické haiku.*
- (D) *Materialistické haiku.*

14 Doplňte chýbajúcu časť literárnovedného termínu do nasledujúcej vety.

Haiku v texte C obsahuje narážku na ľudovú ..... .

15 Vypíšte z ukážky 2 to sloveso, ktorému zodpovedajú morfológické kategórie:

2. osoba, singulár, prítomný čas, oznamovací spôsob, nedokonavý vid.

16 Doplňte do nasledujúcej vety **jednoslovný** jazykovedný termín.

Cudzie slovo *haiku* nemá v slovenčine žiadny skloňovací vzor, teda je ..... .

Ukážka 3

**Jedinečný prístroj vo Zvolene:
Neuveríte, akých pacientov skenuje toto „CT-čko“!**

Veľký stroj, ešte väčšia pomoc! Slovensko má unikátny 3D CT skener na drevo. Nachádza sa v lesníckom biotechnologickom parku vo Zvolene.

Za pár minút dokáže vyhotoviť snímku vnútra drevnej guľatiny a odhalí prípadné chyby dreva, ktoré sa neskôr odstránia. Ide o jedinečnú technológiu počítačovej tomografie, ktorá umožňuje vytvoriť trojrozmerný model každej guľatiny, čo výrazne pomôže lesníkom aj spracovateľom dreva. Takýchto CT prístrojov je iba 15 na svete, slovenský skener je jedinečný aplikáciou na listnaté stromy.

Nový 3D CT skener na stromy aj s linkou za 4,5 milióna eur prevádzkuje Centrum excelentnosti lesnícko-drevárskeho komplexu LignoSilva Národného lesníckeho centra (NLC) vo Zvolene. „Je unikátny tým, že vytvára aplikácie na optimálne využitie listnej guľatiny. Všetky nasadené CT skenery na svete pracujú s ihličnatou guľatinou. Vytvára sa tu priestor na skenovanie listnatého dreva, z ktorého sa vyrábajú výrobky s vysokou pridanou hodnotou. Čiže aj luxusné, ako sú napríklad pažby zbraní, športové potreby, hudobné nástroje, dubové sudy. Tu sa používa najkvalitnejšie drevo,“ vyzdvihuje jedinečnosť prístroja vedúci centra Tomáš Gergel. Stromy sú rôznorodé, každý je jedinečný a má svoje vnútorné chyby. „My týmto skenerom zistíme polohu chýb a tvar a na základe toho zatriedime guľatinu a rozmanipulujeme ju tak, aby sa z nej dali výrobiť výrobky s rôzny zameraním,“ dodáva.

27. 10. 2023, www.cas.sk, upravené

17

Ktoré tvrdenie o 3D CT skeneri je podľa ukážky 3 pravdivé?

- (A) Môžu sa pomocou neho selektovať stromy vhodné na výrub.
- (B) Dokáže spoľahlivo zistiť vnútorné kazy v guľatine z ihličnanov.
- (C) Je jedinečný svojím použitím na všetky druhy našich drevín.
- (D) Je unikátny v porovnaní s ostatnými podobnými prístrojmi.

18

Ktoré tvrdenie nevypĺýva z ukážky 3?

- (A) Národné lesnícke centrum vo Zvolene je nadradené komplexu LignoSilva.
- (B) Tomáš Gergel je vedúcim vývoja v Národnom lesníckom centre vo Zvolene.
- (C) Z rôznych druhov dreva môže byť vo Zvolene skenované napríklad dubové.
- (D) 3D CT skener je cenným prírastkom biotechnologického parku vo Zvolene.

19 Na základe ukážky 3 možno tvrdiť, že jej autor v titulku využil

- (A) anaforu.
- (B) nonsens.
- (C) metaforu.
- (D) podobenstvo.

20 Čo majú spoločné zvýraznené slová *technológia, excelentnosť, hodnota* z ukážky 3?

- (A) Sú to konkrétné podstatné mená.
- (B) Sú to abstraktné podstatné mená.
- (C) Sú to podstatné mená ženského rodu skloňujúce sa podľa rovnakého vzoru.
- (D) Sú to podstatné mená ženského rodu skloňujúce sa podľa dvoch rôznych vzorov.

21 Slová *biotechnologický, tomografia, skener* zaraďujeme

- (A) k odborným výrazom.
- (B) k slangovým slovám.
- (C) k eufemizmom.
- (D) k archaizmom.

22 Doplňte do nasledujúcej vety **jednoslovný** termín.

V ukážke 3 sa v úvodzovkách nachádza **Tomáš Gergela**.

23 Ktoré interpunkčné znamienko slúži v ukážke 3 na vytváranie dojmu senzácie/rozruchu?

24 Pomenujte vettový člen zvýraznený v nasledujúcej vete.

Tu sa používa najkvalitnejšie drevo.

Ukážka 4***Realitný trh*****Družstevná ulica, Bratislava III****Typ: predaj****Druh: 4-izbový byt****Stav: novostavba****Cena: v texte****Provízia zahrnutá v cene: áno****ID inzerátu: 7654321**

Hľadáte ideálne nové bývanie? Naša realitná kancelária vám ponúka na predaj parádny 4-izbový byt v bytovom dome nachádzajúcim sa na rozhraní dvoch bratislavských mestských častí – Nového Mesta a Ružinova.

Nehnuteľnosť je v štádiu holobytu s možnosťou dokončenia podľa vašich predstáv. 😊

Dispozícia bytu: predsieň, dvakrát spálňa, obývacia izba, kuchyňa s jedálňou, odkiaľ je vstup na veľkorysý balkón (viac ako 30 m²), dvakrát kúpeľňa s toaletou.

K bytu prináleží parkovacie miesto v podzemnej garáži (v cene), takže nebude mať žiadny problém s preplneným parkoviskom!

Celková plocha vrátane balkóna je viac ako 140 m². Byt sa nachádza na 7. podlaží bytového domu v strategickej časti mesta v širšom centre s kompletou občianskou vybavenosťou (maloobchody, obchodné reťazce, školy, služby...).

Foto je ilustračné. Odkaz na virtuálnu prehliadku a ďalšie info vrátane ceny zašlem na požiadanie. Neváhajte ma kontaktovať! Som 24/7 na čísle 0900 123 456 a na e-maile makler@realitka.com.

25 Podľa ukážky 4 je na predaj

- (A) veľkometrážny byt v novostavbe s veľkým šatníkom.
- (B) nedokončený byt s priestranným balkónom.
- (C) nehnuteľnosť na najvyššom poschodi s podzemným parkovaním.
- (D) lukratívna nehnuteľnosť vyobrazená na fotografii.

26 Ktoré tvrdenie vyplýva z ukážky 4?

- (A) Byt má v jednej z dvoch spální vstup do kúpeľne.
- (B) Kúpna cena bytu v eurách je uvedená v teste inzerátu.
- (C) Výhľad z bytu je na dve bratislavské mestské časti.
- (D) Inzerent považuje kuchyňu s jedálňou za samostatnú izbu.

27 Ktoré tvrdenie nevypĺýva z ukážky 4?

- (A) Inzerent podá podrobnejšie informácie o byte po kontaktovaní záujemcom.
- (B) Inzerent zastupuje realitnú kanceláriu ponúkajúcu predmetnú nehnuteľnosť.
- (C) Predmetná nehnuteľnosť je jednou z noviniek v ponuke realitnej kancelárie.
- (D) Predmetná nehnuteľnosť sa nachádza v dobrej lokalite mimo perifériu mesta.

28 Ukážka 4 predstavuje

- (A) vecný úradný text.
- (B) vecný neformálny text.
- (C) súvislý odborný text.
- (D) nesúvislý odborný text.

29 Slohový útvar/žáner obsahujúci výrazové prostriedky z viacerých jazykových štýlov je

- (A) polysémický.
- (B) subjektívny.
- (C) objektívny.
- (D) hybridný.

30 Vypíšte z ukážky 4 slovo označujúce odmenu za sprostredkovanie obchodu.

31 Napíšte názov slovotvorného postupu, ktorým vznikli slová *novostavba* a *maloobchod*.

32 Doplňte do nasledujúcej vety správny názov slohového postupu.

Vo zvýraznenej časti ukážky 4 sa uplatnil   slohový postup.

Ukážka 5***Paolo Coelho – Alchymista***

(úryvok, upravené)

- Čo mám robiť teraz? – spýtal sa chlapec.
- Pokračuj v ceste k pyramídám, – odvetil Alchymista. – A naďalej si všímaj znamenia. Tvoje srdce ti ukáže, kde je poklad.
- Ešte toto som sa mal naučiť?
- Nie, – odvetil Alchymista. – Ešte musíš vedieť toto: vždy, ešte pred uskutočnením sna, Duša sveta chce vedieť, čo si sa na svojej ceste naučil. Nerobí to zo zlomyselnosti, ale preto, lebo chce, aby sme spolu s našimi sňami dostali aj lekcie, ktoré môžeme dostať len vtedy, keď ideme za splnením snov. A práve to je okamih, keď sa väčšina ľudí vzdá. My v našej reči púšte tomu hovoríme „zomrieť vo chvíli, keď na obzore už vidieť datľové háje“. Každé hľadanie sa začína šťastím začiatokníka. A vždy sa končí skúškou dobyvateľa.
- Santiago si spomenul na staré príslovie svojho rodného kraja. Hovorí, že najtemnejšia noc je práve pred svitaním.

33 Z ukážky 5 vyplýva, že chlapec Santiago

- (A) pátra po tajomstvách pyramíd.
 (B) sa pýta, ako naplniť svoj sen.
 (C) počúva, čo vraví Duša sveta.
 (D) hľadá staroveké artefakty.

34 Ktoré tvrdenie o Alchymistovi vyplýva z ukážky 5?

- (A) Sprevádza chlapca na cestách.
 (B) Radí všetkým pocestným.
 (C) Ovláda jazyk púšte.
 (D) Je osamelým pustovníkom.

35 Ktoré vysvetlenie zodpovedá poslednej vete ukážky 5?

- (A) Niekedy aj cesta môže byť cieľom.
 (B) Tesne pred dosiahnutím cieľa sa niet čoho obávať.
 (C) Blížiacemu sa cieľu predchádzajú ťažkosti.
 (D) Človek sa často vzdáva pred cieľom.

36 Čo Alchymista Santiagovi neporadil?

- (A) Sleduj pozorne cestu, všeličo ti môže odhaliť cieľ.
- (B) Používaj vždy rozum, ten je na ceste najdôležitejší.
- (C) Vytrvaj na ceste, aj keď je dosiahnutie cieľa náročné.
- (D) Ver vlastnému citu, ten ťa povedie správnym smerom.

37 Rozprávač v ukážke 5 je

- (A) vševediaci a nezúčastňuje sa na deji.
- (B) objektívny a do deja zasahuje okrajovo.
- (C) subjektívny a zúčastňuje sa na deji.
- (D) priamy a do deja zasahuje okrajovo.

38 Vypíšte z poslednej priamej reči dvojicu slov s opačným významom.

39 Rozdeľte slovo *lekcia* správne na slabiky. Slabiky jednoznačne oddelte (napr. pomocou spojovníka alebo výraznou medzerou)!

40 Pomenujte vettu melódiu, ktorou sa vyznačuje nasledujúca veta z ukážky 5.

Čo mám robiť teraz?

Ukážka 6***Milan Lasica, Július Satinský – Soirée***

(úryvok, upravené)

L: Celý čas som sa pretvaroval. Vy ste chodili po svete a ja som sedel doma a pretvaroval som sa. Tváril som sa, že sa učím, ale neučil som sa. Robil som nákresy. Chcel som objaviť lietadlo.

S: Lietadlo už dávno objavili!

L: To som práve nevedel. K nám na vidiek sa to nedostalo. Robil som si nákresy – malé, väčšie, celkom veľké. Keby mi ich učiteľ nebol zhabal, tak dnes nesedíme tu, ale v mojom lietadle sa vznášame nad Himalájami. (Obaja letia nad Himalájami.) Páčia sa vám Himaláje?

S: Ujde to. Jano, čo robíš na Himalájach? Hybaj domov, prepadne ti vízum!

L: A v škole som tiež lietal, iba po chodbách, dával som spolužiakom podnožky, aby som zistil príčiny voľného pádu. A doma som nespal, len som sa tváril, že spím. Robil som si nákresy, výpočty...

S: A prišli ste na niečo?

L: V tom čase vznikol prvý variant môjho prístroja – spola výťah, spola lietadlo a ešte sa to dá použiť aj ako kladivo. Výhoda tohto výťahu je v tom, že hoci ho namontujete do päťposchodového domu, môžete sa v ňom vyviezť až na tridsiate druhé poschodie.

S: Ako je to možné?

L: Tak, že som do toho výťahu namontoval tridsaťdva gombíkov! A to je už len krok k dobytiu celého vesmíru! Ešte pár gombíkov a sme tam!

41 Ktoré tvrdenie o L je podľa ukážky 6 pravdivé?

- (A) Podieľal sa na vynáleze výťahu.
- (B) Prial si cestovať a spoznávať tak svet.
- (C) Túžil po skonštruovaní lietadla.
- (D) Chcel na vlastnej koži zažiť voľný pád.

42 Humor v ukážke 6 je postavený predovšetkým na

- (A) zobrazovaných komických situáciách.
- (B) navonok nezmyselnej konverzácií.
- (C) idealizovaných postavách.
- (D) typizovaných postavách.

43 Prekvapujúci komický nápad porušujúci logiku situácie, ktorý často využívali aj Lasica a Satinský, sa nazýva

- (A) hyperbola.
- (B) derniéra.
- (C) pointa.
- (D) gag.

44 Ktoré tvrdenie o absurdnej dráme je pravdivé?

- (A) Má veľa postáv, ktoré bohatko komunikujú.
- (B) Porušuje kompozíciu klasickej drámy.
- (C) Uprednostňuje cit pred rozumom.
- (D) Má súvislý dej s rozuzlením.

45 Ktoré tvrdenie o vonkajšej kompozícii divadelnej hry je pravdivé?

- (A) Dejstvo sa člení na výstupy.
- (B) Výstup sa člení na dejstvá.
- (C) Replika sa skladá z dialógu.
- (D) Monológ sa skladá z replík.

46 Doplňte na základe textu ukážky 6 do nasledujúcej vety jedno vhodné podstatné meno.

L obhajoval svoju nevedomosť tým, že bol [ ] .

47 Napíšte skloňovací vzor pomnožného podstatného mena z ukážky 6.

48 Koľko autorských poznámok obsahuje ukážka 6?

Ukážka 7

– **Valaská škola mravúv stodola**

(úryvok, upravené)

Dobrá dieta prodlužuje letá

*Hippocrates takrečený doktor znamenitý
nikdy obeda nejedal, s večerú byl sytý.*

*S tú dietú se zadržal do starého veku,
vždy byl zdravý, a jiného neužíval léku.*

*Nikdy nemoci necítil, snad by byl dluhšej žil,
kdyby se byl z přitřesení z rebríka nezabil.*

*Salernusové prísloví opakujú množí:
že krátká večera nočnej lehkosti osoží.*

*Však ale jestli žalúdek nemá čo tráviti,
může ze svú pálčivostú krvi uškoditi.*

*Zlý obed, hojná večera posluhuje k zdraví,
neb žalúdek v nočném spaní lípej jídlo tráví.*

Vysvetlivky

Hippocrates – starogrécky lekár

Salernus – taliansky lekár a alchymista

49 Čo tvrdí autor v ukážke 7?

- (A) Chutná a sýta strava je cestou k zdraviu.
- (B) Najdôležitejším jedlom počas dňa je obed.
- (C) Ak sa dobre navečeriame, žalúdku to prospeje.
- (D) Ak denne vynecháme raňajky, budeme dobre spat'.

50 Ktoré tvrdenie z ukážky 7 nevypĺýva?

- (A) Salernus sa vyjadril k stravovacím návykom ľudí.
- (B) Vhodné množstvo jedla skvalitňuje človeku život.
- (C) Autor spochybňuje údajnú príčinu Hippokratovej smrti.
- (D) Autor vidí súvislosť medzi činnosťou žalúdka a zdravím krvi.

- 51** Ktoré tvrdenie o diele *Valaská škola mravúv stodola* je pravdivé?
- (A) Je to rozsiahla zbierka sonetov písaných časomerným veršom.
(B) Často sa v ňom využíva zložitá náboženská symbolika.
(C) Do určitej miery je inšpirované ľudovou múdrošťou.
(D) Ide o súbor básní predstavujúcich všetky druhy lyriky.

- 52** Jazykom diela *Valaská škola mravúv stodola* je
- (A) jedna z podôb kultúrnej predspisovnej slovenčiny.
(B) prvý variant kodifikovaného slovenského jazyka.
(C) biblická čeština používaná slovenskými evanjelikmi.
(D) neidentifikovateľné slovenské zemepisné nárečie.

- 53** Ktoré tvrdenie o slovách *krátká* a *tráví* z ukážky 7 je pravdivé?
- (A) Dodržiava sa v nich pravidlo o rytmickom krátení.
(B) Majú slabiku tvorenú slabikotvornou spoluohláskou.
(C) Patria k plnovýznamovým slovným druhom.
(D) Patria k neohybným slovným druhom.

- 54** Napíšte meno a priezvisko autora diela *Valaská škola mravúv stodola*.

- 55** Doplňte správny názov literárnohistorického obdobia do nasledujúcej vety.
Dielo *Valaská škola mravúv stodola* patrí do literatúry obdobia [ ] .

- 56** Prepíšte podciarknuté slovné spojenie *Salernusové prísloví* z ukážky 7 podľa súčasných pravidiel pravopisu a gramatiky.

Ukážka 8***Romain Rolland – Peter a Lucia***

(úryvok, upravené)

Vošli do chrámu. Nad hlavami im hrkútal holub. Posledný zvuk zvonku. Paríž zmíkol. Voľné nebesá ustúpili. Velebné tóny organa, veľké klenby, kamenná a zvuková opona ich oddelila od sveta.

Zastavili sa v bočnej lodi, medzi druhým a tretím oltárom, vľavo od vchodu. Schúlili sa vo výklenku piliera na schodoch, ukryti pred pohľadmi ostatných ľudí. Chrbotom boli obrátení k chóru, a keď zdvihli zrak, videli štit oltára, kríž a farebné obloky bočnej kaplnky. Krásne starodávne spevy plakali zbožnou melanchóliou. Peter a Lucia, dvaja mladí pohania, držali sa za ruky pred svojím veľkým priateľom v chráme ponorenom do smútku. A obidvaja súčasne tíško šeptali:

– Ty veľký náš priateľ, pred tvojou tvárou si ho beriem, pred tvojou tvárou si ju beriem. Spoj nás! Vidíš naše srdcia.

57 Ktoré tvrdenie o Petrovi a Lucii vyplýva z ukážky 8?

- (A) Prilákal ich spev chrámového zboru.
- (B) Chceli byť chvíľku celkom sami.
- (C) Chceli navštíviť smutného priateľa.
- (D) Prišli sa symbolicky zosobásiť.

58 Ktoré zmyslové vnemy sú zachytené v ukážke 8?

- (A) Iba vnemy sluchom a hmatom.
- (B) Aj vnemy sluchom a zrakom.
- (C) Iba vnemy zrakom a hmatom.
- (D) Vnemy všetkými zmyslami.

59 Ktorý umelecký prostriedok sa nachádza v nasledujúcej vete z ukážky 8?

Paríž zmíkol.

- (A) inotaj
- (B) symbol
- (C) protiklad
- (D) metonymia

60

V ktorej vete z ukážky 8 sa nachádza nepriame pomenovanie?

- (A) *Nad hlavami im hrkútal holub.*
- (B) *A obidvaja súčasne tíško šeptali...*
- (C) *Držali sa za ruky pred svojím veľkým priateľom...*
- (D) *Schúlili sa vo výklenku piliera na schodoch...*

61

Po druhej svetovej vojne dosiahol vrchol svojej literárnej tvorby

- (A) Jerome David Salinger.
- (B) Erich Maria Remarque.
- (C) Jozef Cíger Hronský.
- (D) Milo Urban.

62

Pomenujte umelecký jazykový prostriedok, ktorý predstavuje zvýraznené slovo v prvom odseku ukážky 8.

63

Vypíšte z úryvku diela *Peter a Lucia* prvé slovo jednočlennej mennej/neslovesnej vety.

64

Koľko viet obsahuje podčiarknuté súvetie v ukážke 8?

Použitá literatúra

Zoznam knižných zdrojov:

COELHO, Paolo: Alchymista. In: *Host' do domu*. Príloha INFO KNIHY SLOVENSKO 10/98. Zostavila Danica Janiaková, preložila M. Petrovská. Bratislava : Vydavateľstvo SOFA, s. 7. LASICA, Milan – SATINSKÝ, Július: *Ako vzniká sliepka*. Bratislava : SLOVART, 2022, s. 127. ISBN 978-80-556-5326-6.
Nahý anjel. Antológia beatnickej poézie – Corso, Ferlinghetti, Kerouac, Ginsberg. Ed. Marián Andričík. Bratislava : Ars Litera, 1995. ISBN 80-85452-56-1.
ROLLAND, Romain: *Peter a Lucia*. Bratislava : Tatran, 1984, s. 73.
ŠTRASSER, Ján: *Staré železo*. Bratislava : Albert Marenčin – Vydavateľstvo PT, 2007. ISBN 978-80-89218-47-9.

Zoznam internetových zdrojov:

Jedinečný prístroj vo Zvolene: Neuveríte, akých pacientov skenuje toto „CT-čko“! Dostupné na: <https://www.cas.sk/clanok/2859457/jedinecny-pristroj-vo-zvolene-neuverite-akych-patientov-skenuje-toto-ct-cko/> [citované 27. 10. 2023]

Valaská škola mrváv stodola. Dostupné na: https://zlatyfond.sme.sk/dielo/165/_

Valaska-skola-mravuv-stodola/1#ixzz6JhUBPxY8 [citované 27. 10. 2023]

Z webovej poradne. Bežecký alebo behací? Dostupné na: <https://www.juls.savba.sk/ediela/ks/2021/1/ks1-2021.pdf> [cit. 22. 10. 2023]

Texty ukážok boli z didaktických dôvodov gramaticky, štýlisticky alebo pravopisne upravené.

Pokyny na vyplňovanie odpovedového hárka

Odpovedové hárky budú skenované, nesmú sa kopírovať, krčiť ani prehýbať.

Aby skener vedel prečítať vaše odpovede, musíte dodržať nasledujúce pokyny:

- Píšte perom s čierou alebo modrou náplňou. Nepoužívajte tradičné plniace perá, veľmi tenko písuce perá, obyčajné ceruzky ani pentelky.

- Riešenia **úloh s výberom odpovede** zapisujte krížikom .

- Správne zaznačenie odpovede (**C**)

A	B	C	D
☐	☐	☒	☐

- Nesprávne zaznačenie odpovede (**C**)

A	B	C	D
☒	☐	☒	☐

A	B	C	D
☐	☐	☒	☐

- V prípade chybného vyplnenia údajov alebo odpovedí postupujte podľa nasledujúcich pokynov.
V žiadnom prípade nepoužívajte nový odpovedový hárok.
- Keď sa pomýlite alebo neskôr zmeníte názor, úplne zaplňte políčko s nesprávnym krížikom a urobte nový krížik.

A	B	C	D
☒	☐	☐	☐

- Ak náhodou znova zmeníte názor a chcete zaznačiť pôvodnú odpoveď, urobte krížiky do všetkých políčok a zaplnené políčko dajte do krúžku.

A	B	C	D
☒	☒	☒	☒

- Odpovede na **úlohy s krátkou odpoveďou** napíšte do príslušného poľa odpovedového hárka čitateľne písaným alebo tlačeným písmom. Pri použití tlačeného písma **rozlišujte veľké a malé písmená**.

Neotvárajte test, pokiaľ nedostanete pokyn!